

staatsbosbeheer

Het Leersumse Veld

in de boswachterij Leersum

Natuurschoon rond de Leersumse Plassen

Het is aangenaam verrassend in het Leersumse Veld. Het ene moment loopt u over een statige laan, het volgende loopt u over een zandverstuiving. Rond augustus kunt u de heide prachtig in bloei zien staan en op de natuurakkers vindt u kleurige akkerkruiden zoals klapproos en korenbloem. Roofvogels en mezen houden zich in het voorjaar op in de donkere dennenbosjes, en loofbomen zorgen voor schitterende kleuren in de herfst. Geen moment in dit natuurgebied is hetzelfde, ieder jaargetijde biedt wel iets bijzonders.

Heide, vennen en bos typeren het landschap van dit natuurgebied.

Ijselijk

Het Leersumse Veld heeft een ijselijk verleden. In de voorlaatste ijstijd duwde het landijs een stuwwal op, de Utrechtse Heuvelrug. Ijstijden kennen ook warmere perioden en in zo'n periode sleet het smeltwater in de stuwwal laagten uit. Leersum ligt in zo'n laagte. Na de laatste ijstijd, 115.000 tot 10.000 jaar geleden, lag er geen ijs maar zetten stormen zand af. Uiteindelijk werd het permanent warmer en groeide het Leersumse Veld vol met bomen. Zo'n 6.000 jaar geleden streken hier mensen neer. Om de grond te kunnen gebruiken kaptten ze de bossen.

Veen als brandstof

Overbegrazing putte de grond zover uit dat er alleen nog hei wilde groeien. Het was vooral natte heide; in de bodem van het gebied zit op veel plekken een ondoordringbare laag waarop het regenwater blijft staan. Her en der was het zo nat dat de natte heide kon vervenen. Veen is bruikbaar als brandstof en dus werd hier rond de 18e eeuw veen afgegraven. Zo ontstonden de Leersumse Plassen. Begin 20e eeuw werden op grote schaal naaldbomen aangeplant zoals larix, grove den en douglas, met name bedoeld voor de mijnbouw in Limburg. Tijdens uw wandeling zult u niet veel naaldbos meer tegenkomen. Staatsbosbeheer heeft inmiddels veel naaldhout verwijderd en loofbomen de ruimte gegeven

In de zomer staan akkerkruiden zoals klaproos en korenbloem prachtig in bloei.

om te groeien. Alleen het naaldbos De Heul, iets voorbij de derde plas is een bosreservaat en wordt volledig met rust gelaten.

Heikikker en klapekster

Het Leersumse Veld is lange tijd in eigendom geweest van een particulier, de familie M.C. Verloop. Zij plantten onder meer de statige eiken-lindelaan en rododendrons rondom de plas. De eerste plas die u op uw wandeling tegenkomt, staat soms droog. Er is ooit geprobeerd hier een zwembad van te maken en daarbij is de bodem helaas lek gestoten. De twee plassen verderop – in de volksmond de Tweede en Derde Plas – zijn belangrijk voor bijvoorbeeld amfibieën zoals de heikikker, maar ook voor libellen en watervogels. Wist u dat het mannetje van de heikikker in paringstijd een prachtige blauwe kleur heeft? Libellen zetten hun eitjes af op waterplanten of in het water. Naast libellen zijn hier vele soorten eenden en ganzen jaarrond te zien. Vanuit de observatiehut bij de derde plas kunt u deze prachtige watervogels met een beetje geluk zien. De zeldzame grauwe klauwier en de boomvalk broeden in het Leersumse Veld en in de winter kunt u zelfs de klapekster waarnemen, die onderweg is naar het warmere zuiden.

Heide

Door de bosbouw was de heide op veel plekken verdwenen en waar de heide nog wel aanwezig was groeide deze plekken dicht met grassen zoals pijpestrootje. Dat is jammer, want heide kent bijzondere bewoners zoals boomleeuwerik, roodborsttapuit, heideblauwtje en levendbarende hagedis. Bovendien is heide landschappelijk heel mooi. Op een aantal

LEGENDA

- Leersumse Veld route
6 km
- Steen van Mariken route
3,5 km
- Natuur zonder Drempels route
3 km
- Kabouterpad
- Parkeerplaats
- Vogelkijkhut

plaatsen is daarom bos gekapt. De heidezaden die nog in de bodem zitten kunnen daardoor weer ontkiemen. Er is nu dan ook weer veel meer heide te zien. Rond augustus kunt u genieten van de prachtige paarse gloed van de bloeiende heide. Om te voorkomen dat er opnieuw bomen gaan groeien en het pijpestrootje weer de overhand krijgt, grazen in het Leersumse Veld het hele jaar door Hereford koeien. Deze koeien zijn heel geschikt om het hele jaar door zelfstandig te kunnen leven in tegenstelling tot boerderijkoeien. Vanaf het voorjaar kun je ook een kudde schapen tegenkomen die tot het einde van de zomer de koeien een handje komen helpen.

Op zoek naar kabouters in het Leersumse veld.

Natuurakkers

Tijdens uw wandeling komt u ook een aantal natuurakkers tegen. Op deze akkers groeien verschillende zeldzame planten zoals klaproos en korenbloem, maar ook de zeer zeldzame plantjes slofhak en korensla. Deze planten worden akkerkruiden genoemd. Een aantal van deze plantensoorten kwam in het verleden veel voor, maar zijn langzamerhand steeds meer uit ons landschap verdwenen. Door bemesting en het gebruik van bestrijdingsmiddelen zijn veel van deze planten grotendeels uit het Nederlandse landschap verdwenen. Dit is nu de meest bedreigde plantengroep! Een voedselrijke bodem, dat klinkt helemaal niet slecht. Maar een voedselrijke bodem zorgt voornamelijk voor algemeen voorkomende plantensoorten. Het is juist een voedselarme bodem waar allerlei zeldzame plantensoorten goed gedijen. Staatsbosbeheer bewerkt de grond zo dat deze soorten de kans krijgen om te groeien. Staatsbosbeheer verbouwt op deze akkers wintergraan. Wintergraan groeit goed op droge grond en is niet vorstgevoelig. Hierdoor is het een geschikt gewas waarbij akkerkruiden zeer goed gedijen. Om deze akker in volle glorie te zien kunt u het beste in de lente of aan het begin van de zomer komen kijken, want dan staan de meeste plantensoorten in bloei!

Natuur zonder Drempels

Staatsbosbeheer vervult een maatschappelijke rol in het aanbieden van recreatiemogelijkheden. De bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van natuurgebieden voor mensen met een motorische en/of visuele beperking heeft op de Utrechtse Heuvelrug een extra impuls gekregen. In 2019 heeft

De schaapskudde zorgt er voor dat de heide niet dicht groeit.

Staatsbosbeheer in het Leersumse Veld de “Natuur zonder Drempels” route aangelegd. Deze route is geschikt voor bezoekers die afhankelijk zijn van een rolstoel, rollator of scootmobiel. Het pad is ook geschikt voor mensen met een visuele beperking. Op het informatiepaneel is brailleschrift toegevoegd zodat deze bezoekers ook de informatie kunnen lezen over dit prachtige natuurgebied.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van het nieuws in dit gebied?

Word volger van www.boswachtersblog.nl/utrecht

Praktisch

- De Leersumse Veld Route (gele wandelroute) is zes kilometer lang en begint bij De Veldschuur Staatsbosbeheer, Maarsbergseweg 18a, Leersum.
- De Steen van Mariken Route (rode wandelroute) is 3,5 kilometer en start bij De Veldschuur.
- Honden moeten in het Leersumse Veld het gehele jaar aan de lijn! Dat is belangrijk i.v.m. begrazing door koeien, maar ook om reewild, (water) vogels, bodembroeders en andere dieren rust te gunnen. Info over de honden-los-gebieden in de omgeving via www.doggydating.nl
- In het broedseizoen (15 maart – 1 september) is een deel van het gebied afgesloten. De beide wandelroutes blijven toegankelijk.
- Behandel de koeien met respect. Ga nooit tussen koe en kalf staan, houd afstand tot de dieren en voer ze in geen geval. Zo blijft het veilig.
- Mee op een excursie o.l.v. een ervaren gids? Kijk op www.staatsbosbeheer.nl
- Het Kabouterpad is geschikt voor kinderen van ca. 3-5 jaar. In het informatiecentrum krijg je tegen een kleine vergoeding een rode puntmuts en een kabouterboek met leuke verhaaltjes en opdrachten. De houten kabouters wijzen je de weg en na afloop ligt er een verrassing voor je klaar.
- Het infocentrum De Veldschuur in het Leersumse Veld is geopend op zaterdag en zondag van 12.00-16.00 uur. Hier kunt u terecht voor vragen, informatie over het gebied en een lekker kopje koffie of thee.

Staatsbosbeheer
T 030-6926120
staatsbosbeheer.nl